# Ylen Ohjelmatyöntekijät YOT ry:n lausunto koskien asiaa HE 186/2024

Ylen ohjelmatyöntekijät YOT ry kiittää eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostoa kirjallisesta asiantuntijalausuntopyynnöstä. YOT on ammattijärjestö, jolla on yli 2100 Yleisradiossa työskentelevää jäsentä. Kuulumme jäseninä Suomen Journalistiliittoon ja Radio- ja televisiotoimittajien liittoon.

Lausuntomme koostuu neljästä osasta - 1. Arvonlisäveron noston vaikutusta annettu väärää tietoa lainsäätäjille; 2. Työllisyysvaikutuksia vähätellään; 3. Verokantojen eron perusteet epäselviä; 4. Parlamentaarisen ratkaisun noudattaminen puutteellista - sekä loppuun kirjatuista esityksistä.

## 1. Arvonlisäveron noston vaikutuksesta annettu väärää tietoa lainsäätäjille

YOT pitää tärkeänä, että kansanedustajat ja kansalaiset saavat oikean kuvan Yleisradiota koskevan parlamentaarisen ratkaisun vaikutuksista Ylen toimintaan ja henkilöstöön.

Parlamentaarisen työryhmän saamat tiedot arvonlisäveron korotuksen vaikutuksesta Yleisradion talouteen ovat olleet puutteellisia ja perustuneet ilmeisen virheellisiin tietoihin. Tämä selvisi parlamentaarisen työryhmän mietinnön julkistustilaisuudessa, jossa työryhmä kertoi (https://areena.yle.fi/1-71827172, kohta 33:53) arvonlisäveron noston vaikutuksen olevan huomattavasti pienempi kuin lakiesityksessä nyt mainittu 19 miljoonaa euroa.

Kiinnitämme huomiota siihen, että virheellinen tieto on ollut omiaan johdattamaan parlamentaarikkoja tarpeellista raskaampiin ratkaisuihin.

## 2. Työllisyysvaikutuksia vähätellään

Hallituksen esityksen vaikutusarviossa ei oteta huomioon Yleisradion arvonlisäveron noston todellisia työllisyysvaikutuksia. Vaikutusarviossa tehty laskelma arvonlisäveron noston vaikutuksesta on virheellinen.

Laskelman mukaan “jos oletetaan, että muutos kokonaisuudessaan vähentäisi Yleisradio Oy:n henkilöstökustannuksia, voitaisiin arvioida, että muutos laskennallisesti vähentäisi työllisyyttä noin 120 henkilöllä.” Laskelma on tehty siis oletuksella, että yhden Yleisradion työntekijän (19 000 000 €/ 120) vuosikustannus työnantajalle on 158 333,33 euroa. Todellisuudessa yhden työntekijän kustannus Yleisradiolle on noin puolet tästä. Vaikutusarviossa vähätellään näin ollen arvonlisäveron noston työllisyysvaikutusta merkittävästi.

YOT pitää vakavana puutteena, että esityksessä ei aiemmasta lausuntopalautteesta huolimatta ole arvioitu veronkorotuksen yhteisvaikutusta valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain (745/1998) 3 §:n muutosten kanssa. Lakimuutokset tehdään saman parlamentaarisen mietinnön pohjalta samanaikaisesti, joten yhteinen vaikutusarvio olisi

laadittavissa helposti. Tämä palvelisi lainsäätäjiä, kun nämä arvioivat lakimuutosten seurauksia.

Lakimuutosten yhteisvaikutuksista henkilöstöön olisi ollut saatavilla tietoa helposti. Yleisradio on valmistellut lakimuutoksien pohjalta säästöjä ja on aloittanut 12.11.2024 muutosneuvottelut. Yleisradion esittämän muutosneuvottelukutsun mukaan henkilöstön vähentämistarve on enimmillään 375 työpaikkaa.

Jo tämä 12.11. alkanut muutosneuvottelu on media-alan kautta aikojen suurin, ja se on vasta alkua. Yleisradio suunnittelee kevääksi 2025 toista muutosneuvottelukierrosta, jonka seurauksena henkilöstövähennystarve nousee merkittävästi korkeammalle. Lisäksi edessä on yhtiön ilmoituksen mukaan kolmas muutosneuvottelukierros koskien vuoden 2027 säästöjä.

**3. Verokantojen eron perusteet epäselviä**

Hyvän verotuksen periaatteet ovat selkeät ja ymmärrettävät. Yleisradion arvonlisävero olisi lakimuutoksen jälkeen 14 prosenttia, kun sanoma- ja aikakauslehdillä se on edelleen kymmenen prosenttia. Lakiesityksessä todetaan, että ero ei olisi syrjivä. Tämä on vasta laillisuusarvio muttei perustelu sille, miksi verokannat halutaan eriyttää.

Suomalaisen kulttuurin, sivistyksen ja demokratian vahvistamisen kannalta Suomen olisi viisasta pitää koko kotimaisen mediakentän verotus mahdollisimman matalana. Valtiontalouden saama hyöty Ylen arvonlisäveron nostosta jää vähäiseksi, kun huomioidaan ratkaisun negatiiviset työllisyysvaikutukset.

**4. Parlamentaarisen ratkaisun noudattaminen puutteellista**

YOT tukee vahvasti sitä, että Yleisradiota koskevat ratkaisut tehdään parlamentaarisesti. Parlamentaarisen työryhmän mietinnössä todetaan, että “Yle-veron kevennyksen tarkastelun lähtökohtana tulisi olla, että veronkevennys kohdistetaan pieni- ja keskituloisiin”.

Hallituksen esitys ei tältä osin noudata parlamentaarisen työryhmän mietintöä, koska esitys laajentaa kevennyksen koskemaan myös suurituloisia, jotka mietinnön kirjaus nimenomaisesti rajaa veronkevennyksen ulkopuolelle. Kaikkein pienituloisimpia kevennys ei koske, koska he eivät ole maksaneet Yle-veroa tähänkään asti.

YOT pitää tärkeänä, että verotuksen tason muutos ei missään olosuhteissa vaaranna valtion televisio- ja radiorahaston verokertymää ja siten Yleisradion rahoitusta. Kiinnitämme erityistä huomiota vuoteen 2028 ja sen jälkeiseen aikaan, jolloin Yleisradion tuloihin aletaan taas soveltaa indeksikorotuksia.

**Edellä mainitut seikat huomioiden esitämme, että eduskunta edellyttää veronkorotuksen vaikutusarviointien laatimista todellisuutta vastaaviksi. Saatuaan asianmukaiset vaikutusarviot eduskunta voi harkita, onko parlamentaarisen työryhmän esitykset laadittu puutteelliselta tietopohjalta tarpeettoman koviksi.**

**Jos parlamentaarisen työryhmän ratkaisussaan edellyttämä säästövaikutus syntyy ehdotettua pienemmällä arvonlisäveron korotuksella tai veronkorotusta lykkäämällä, esitämme eduskunnalle tällaisen kohtuullistamisen käyttöä Yleisradion julkisen palvelun tehtävän turvaamiseksi. Esitämme myös muiden lausunnossa ilmi tuotujen puutteiden korjaamista.**

Kunnioittavasti

Ylen ohjelmatyöntekijät YOT ry